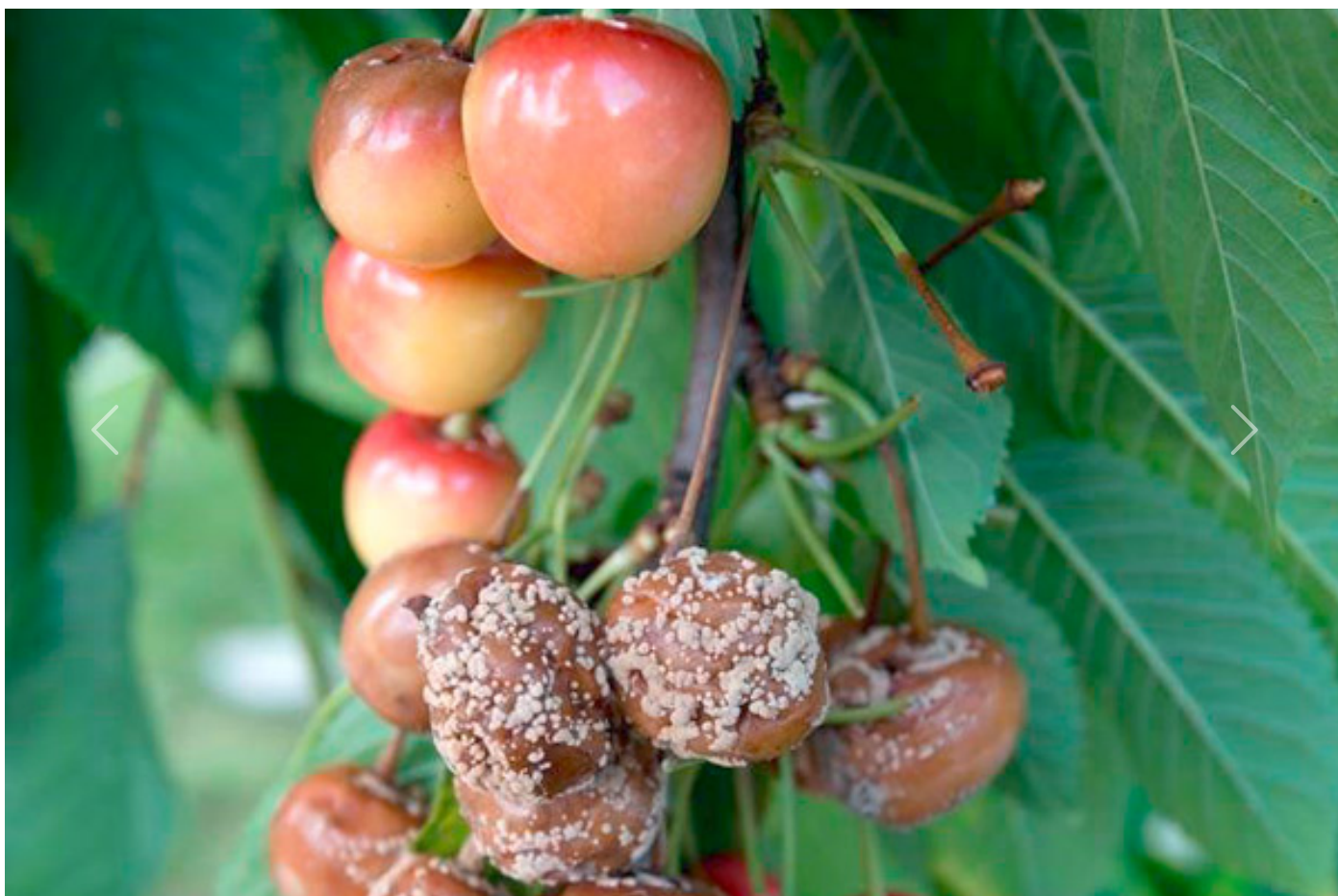

Késői barna rothadás – komoly, gazdaságilag jelentős betegség a cseresznyében

Автор(и): Растителна защита
Дата: 27.05.2023 Брой: 5/2023

A cseresznye fák és termés betegségektől és kártevőktől való védelme érdekében lényegesen kevesebb permetezést végeznek, mint az almánál. Ennek ellenére a maradékanyag-probléma és a környezetszennyezés kérdése a cseresznyetermesztésben is aktuális, figyelembe véve, hogy ennél a gyümölcsfajnál a virágzástól a betakarításig eltelt idő lényegesen rövidebb, mint az almánál.

A fitopatológiai szakirodalom 24 gombás cseresznyebetegséget ír le. Az országunkban megállapítottak közül a legnagyobb gazdasági jelentőségű a hengeresfoltosság és a barna rothadás.

A barna rothadás a cseresznyén a második legnagyobb gazdasági jelentőségű betegség, és egyes években Bulgáriában, valamint számos más, ezt a gyümölcsfajt termesztő országban az első helyet foglalja el.

A *Monilinia* nemzetség három gombafaja – *M. laxa*, *M. fructigena* és *M. fructicola* – a barna rothadás kórokozója a csonthéjas gyümölcsökön. Az *M. fructicola* Észak- és Dél-Amerikában, Japánban és Ausztráliában elterjedt, ahol komoly károkat okoz a csonthéjas gyümölcsökben. Európa számára ez a kórokozó a karanténbetegségek listáján szerepel. 2000 után számos francia, olasz, lengyel, szerb és más európai országbeli kutató jelentett *M. fructicola* által okozott károkat csonthéjas gyümölcsfajokon.

A *Monilinia* nemzetség fajtái a Helotiales rendhez, a Sclerotiniaceae családhoz tartoznak.

Országunkban az *M. laxa* és az *M. fructigena* fertőződött vesszőkben és gyümölcsökben kompakt micéliumként telel át. Már a tavasz elején megkezdődik a sporuláció, melynek eredményeként a virágzási időszakig erős fertőző háttér halmozódik fel, amely kedvező meteorológiai viszonyok mellett a virágzás és a gyümölcserés idején egyes fajtákon jelentős károkat okozhat. A spóráképzés optimális feltételei magas levegő páratartalom és 15 °C és 20 °C közötti hőmérséklet az *M. laxa*, valamint 24 °C -27 °C hőmérséklet az *M. fructigena* esetében jönnek létre. A spórákat esőcseppek vagy rovarok terjesztik.

E nemzetség gombáinak életciklusában három fontos fázis különböztethető meg, amelyek kulcsfontosságúak a gyümölcsrothadás-kórokozók elleni védekezés szempontjából. Az első fázis a virágzás idején van, amikor a gombák a virágokat és a vesszőket károsítják, a második – a gyümölcserés idején, a harmadik pedig – a tárolás során.

Az *M. laxa* és az *M. fructigena* a virágokat fertőzi meg, ahonnan a virágkocsányon keresztül a vesszőkbe hatolnak be. A fertőzött virágok megbarnulnak, majd a fertőzés a virágkocsányokra és a hozzájuk tartozó vesszőkre terjed át. A fertőzött vesszőkön rákos sebek képződnek, amelyekből gyanta ürül. A gyümölcsökön a kár egy kis, világosbarna folttal kezdődik, amely gyorsan növekszik és az egész gyümölcsöt ellepi. Gyakori záporok és magas levegő páratartalom mellett az *M. laxa* által megtámadott részekben kis szürke conidiophora- és konídiumcsomók jelennek meg, amelyek szétszóródva helyezkednek el a károsodott területen. Az *M. fructigena* által károsított gyümölcsökön nagy, sporuláló conidiophora- és konídiumcsomók jelennek meg. A csomók okkersárga színűek és koncentrikus körökben helyezkednek el. A megtámadott gyümölcsök mumifikálódnak és a fákon maradnak.

A gyümölcsfajok közül a meggy és a sárgabarack nagyon fogékony a korai barna rothadásra a virágokon és vesszőken, míg a cseresznyefajtákat kevésbé támadják meg súlyosan.

Az *M. fructigena* főként magas levegő páratartalom vagy jégeső, valamint madarak és rovarok által okozott sebeket használ fel a fertőzéshez.

A gyümölcsrothadás számos tényezőtől függ, amelyek a gyümölcsök anatómiai és fiziológiai jellemzőivel állnak kapcsolatban, mint például a héj vastagsága, a sztomák száma egységnyi területen, a nitrogén koncentrációja a héjban. Ezen kívül főként a levegő páratartalma a gyümölcsben, a csapadék gyakorisága és a gyümölcs nedvességtartalmának időtartama az érés idején befolyásolja.

A védekezési intézkedések a cseresznye *Monilinia* nemzetségbeli rothadás-kórokozókkal szemben magukban foglalják a **szanitáriai metszést** és a **gombaölő permetezéseket**.

A sanitáriai metszést a fertőzött vesszők eltávolítására alkalmazzák, és ezen felül az összes mumifikálódott gyümölcsöt el kell távolítani a koronából, össze kell szedni és megsemmisíteni. Ezeket az intézkedéseket évente alkalmazzák, figyelembe véve, hogy a fertőzés a fertőzött vesszőken, ágakon és gyümölcsökön képződött spórákból újul meg. A sanitáriai intézkedések önmagukban nem oldják meg a barna rothadás problémáját, ami gombaölő permetezések alkalmazását teszi szükségessé a fák fertőzéstől való védelme

érdekében. A permetezéseket a rügyfakadás előtt, a "rózsabimbó", "virágzás" fenológiai fázisokban és közvetlenül a virágzás után végzik a virágok, fiatal termések és vesszők védelme érdekében, majd később, a gyümölcsök védelme céljából az érés előtti időszakban hajtják végre.

A réztartalmú gombaölő szerek – Bordeaux-i lé – 1%, Bordeaux mix 20 WP – 375-500 g/da, Kocide 2000 WG – 180 – 280 g/da, Funguran OH 50 WP – 0,4%, Champion 50 WP – 300 g/da – alkalmasak a virágzás előtti permetezésre, és hatásosak mind a barna rothadás, mind a lyukas foltosság és a baktériumos rák ellen.

A virágzási és virágzás utáni permetezésekhez a barna rothadás ellen a következő gombaölő szereket vették fel a használatra engedélyezett termékek listájába: Luna Experience – 63-75 ml/da, Chorus 50 WG – 45-50 g/da (0,045% - 0,05% 100 l/da permetoldattal), Signum WG – 30 g/da, Difcor 250 EC – 20 ml/da, Delan 700 WG – 0,05%.

A cseresznyénél is figyelembe kell venni, hogy a szisztémás gombaölő szerek gyakori használata rezisztencia kialakulásához vezet a *Blumeriella jaapii*, a *Monilinia laxa* és a *Monilinia fructigena* gombáknál, aminek eredményeként ezek a szerek már nem hatásosak. A rezisztencia kialakulásának megelőzése érdekében ajánlott betartani az egyes termékekre vonatkozó adagolási (koncentrációs) és alkalmazási időpontra vonatkozó utasításokat, valamint az adott kórokozó és kultúra esetén megengedett permetezések maximális számát. A különböző hatásmechanizmussal rendelkező gombaölő szerek váltogatása kötelező.